

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-730-0246
Dok.: RAJ40252

Besvarelse af spørgsmål nr. 45 af 24. april 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.) (L 217).

Spørgsmål nr. 45:

”Ministeren bedes kommentere vedlagte pjece fra Fagligt Fælles Forbund: Faglig kamp eller terror?”

Svar:

I folderen ”Faglig kamp eller terror?”, som er udarbejdet af Fælles Fagligt Forbund (3F), rejses der bl.a. spørgsmål i forhold til nogle af de ændringer af straffeloven, som blev gennemført ved anti-terrorpakken (lov nr. 378 af 6. juni 2002), som et bredt flertal i Folketinget vedtog i maj 2002.

Folderen indeholder endvidere en kort omtale af nogle af de forslag, der er indeholdt i L 217.

1. I folderen rejses bl.a. spørgsmål om anvendelse af terrorismebestemmelsen i straffelovens § 114 i forhold til faglige konflikter.

Hertil skal Justitsministeriet bemærke følgende:

Terrorismebestemmelsen i § 114 finder kun anvendelse for den, der begår visse nærmere angivne forbrydelser, f.eks. drab, grov vold, forstyrrelse af trafikikkerheden og groft hærværk, med forsæt til at skræmme en befolkning i alvorlig grad eller uretmæssigt tvinge danske eller udenlandske myndigheder eller en international organisation til at foretage eller undlade en handling, eller at destabilisere eller ødelægge et lands eller en international organisations grundlæggende politiske, forfatningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige strukturer. Det er samtidig en betingelse, at den begåede handling i kraft af sin karakter eller den sammenhæng, hvori den begås, kan tilføje et land eller en international organisation alvorlig skade.

Det fremgår af den erklæring, som EU-landene nåede til politisk enighed om på rådsmødet den 6. og 7. december 2001, at den særlige EU-rammeafgørelse på området dækker handlinger, som begås af personer, hvis mål er en trussel mod medlemsstaternes demokratiske samfund, der respekterer retsstatsprincipper, og mod den civilisation, disse samfund bygger på. Rammeafgørelsen skal forstås på denne måde og kan ikke bruges til at anklage personer, der udøver deres legitime ret til at udtrykke deres meninger, for terrorisme. Det gælder også, selv om de pågældende personer under udøvelsen af en sådan ret begår lovovertrædelser.

Disse synspunkter er også kommet til udtryk i præambelen til rammeafgørelsen, hvoraf det fremgår, at intet i rammeafgørelsen kan fortolkes på en måde, som indskrænker eller er til hinder for de grundlæggende frihedsrettigheder, som f.eks. strejkeret, forsamlings-, forenings- eller ytringsfrihed.

Som det fremgår af besvarelsen af 22. april 2002 af spørgsmål nr. 113 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende anti-terrorpakken, er det på den anførte baggrund efter Justitsministeriets opfattelse vanskeligt at forestille sig, at eventuelle lovovertrædelser, der måtte blive begået som led i faglig konflikt her i landet, vil falde ind under bestemmelsen i § 114.

Samtidig er det – som anført i den nævnte besvarelse – naturligvis klart, at handlinger, der er omfattet af denne bestemmelse, ikke – så lidt som andre strafbare handlinger – bliver straffri, alene fordi de måtte blive begået i tilknytning til en faglig konflikt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.3.1. i de almindelige bemærkninger.

Det tilføjes, at spørgsmålet om, hvorvidt der i konkrete tilfælde måtte være tale om en overtrædelse af § 114, afgøres af domstolene.

2. I folderen omtales det endvidere – med henvisning til, at Greenpeace i februar 2006 blev idømt en bøde for overtrædelse af straffeloven – at anti-terrorpakken fra 2002 betyder, at Greenpeace kan dømmes som organisation for enkelte medlemmers handlinger.

Hertil bemærkes følgende:

Af straffelovens § 306 fremgår, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel for overtrædelser af straffeloven.

Bestemmelsen i straffelovens § 306 blev ændret ved anti-terrorpakken. I dansk ret har det imidlertid længe været sådan, at strafferetligt ansvar kan pålægges juridiske personer. Tidligere gjaldt dette alene særlovgivningen, men siden 2000 har juridiske personer også kunnet pålægges straf-

ansvar for overtrædelse af straffeloven. Det gjaldt i første omgang alene enkelte straffelovsbestemmelser.

I 2001 blev det strafferetlige ansvar for juridiske personer udvidet til at omfatte alle overtrædelser af straffeloven, der blev begået for at skaffe den juridiske person vinding.

Med den ændring, der blev vedtaget ved anti-terrorpakken, blev bestemmelsens område udvidet, således at det nu er uden betydning, om straffelovsovertrædelsen begås for at skaffe den juridiske person vinding eller ej.

At denne lovændring blev foretaget i forbindelse med anti-terrorpakken skyldtes, at det efter FN's Terrorfinansieringskonvention er et krav, at juridiske personer kan pålægges strafansvar for terrorfinansiering, selv om de pågældende overtrædelser ikke er begået for at skaffe den juridiske person vinding.

Konventionsforpligtelsen kunne således opfyldes ved enten at ophæve kravet om vinding alene vedrørende terrorfinansiering eller ved at fjerne kravet generelt. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, fandt Justitsministeriet ikke tilstrækkeligt grundlag for at opretholde kravet i relation til andre straffelovsovertrædelser og foreslog derfor kravet om vinding fjernet generelt. Dette skyldtes bl.a., at der ikke fandtes et sådant krav om vinding med hensyn til særlovsovertrædelser. Det var således *ikke* forudsat, at bestemmelsen alene skulle finde anvendelse i forbindelse med terrorhandlinger. Tværtimod var det forudsat, at den skulle finde anvendelse generelt.

3. Med hensyn til den del af folderen, der vedrører Jørn Vestergaards artikel ”Strafferetlig lovgivning om bekæmpelse af terrorisme” i Tidsskrift for Kriminalret, henvises til besvarelsen af 16. maj 2006 af spørgsmål nr. 274 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

4. Af folderen fremgår bl.a. følgende vedrørende lovforslag nr. L 217 om styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.:

”Ministeren vil blandt andet:

- gøre det lettere at aflytte telefoner og åbne folks breve
- give politiets efterretningstjeneste, PET, lov til at hente følsomme oplysninger om folk, for eksempel hos deres socialrådgiver og skattekontor
- give PET lov til at tjekke, hvilke bøger, man låner på biblioteket også selv om der ikke er en konkret mistanke
- give PET mulighed for at betale civile agenter
- gøre det muligt at aflytte offentlige telefonbokse
- gøre det sværere at bruge taletidskort”

Det er endvidere bl.a. anført, at ”Andre forslag åbner op for masseaflytning af telefoner og registrering af alle de hjemmesider, enhver almindelig borger besøger på internettet.”.

Hertil skal Justitsministeriet bemærke, at der ikke er tale om en korrekt og dækkende beskrivelse af lovforslaget. F.eks. indeholder lovforslaget ingen bestemmelser, der vedrører brevåbning, anvendelse af civile agenter eller anvendelse af taletidskort.

Justitsministeriet vil i øvrigt som anført i pkt. 5.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger i folketingsåret 2009-10 give Folketingets Retsudvalg en orientering om erfaringer med de foreslåede nye regler.

5. Særligt med hensyn til den del af folderen, der indeholder en omtale af Financial Action Task Force (FATF), henvises til besvarelsen af 6. april 2006 af spørgsmål nr. 286 fra Folketingets Retsudvalg.

Som det fremgår heraf, vedrører FATF's særlige rekommandation SR VIII, som blev vedtaget i 2001, de såkaldte ”non-profit”-organisationer (NPO'er). Ifølge denne rekommandation bør de lande, der deltager i FATF-samarbejdet, herunder Danmark, på grund af NPO'ernes særlige sårbarhed sikre sig, at NPO'erne ikke kan misbruges af terrororganisationer, der umiddelbart fremstår som legitime enheder. Det bør således forhindres, at terrororganisationer udnytter regelrette organisationer som kanaler for terrorfinansiering og til at skjule eller tilsløre illegal overførsel af midler, der ellers var bestemt til gode formål.

Det fremgår endvidere af den nævnte besvarelse, at FATF løbende har udarbejdet såkaldt fortolkende noter til de forskellige særlige rekommandationer, og at der senest på et møde i Cape Town blev udarbejdet en fortolkende note til rekommandation SR VIII.

Ifølge den fortolkende note bør medlemsstaterne navnlig fremme gennemsigtighed, integritet og offentlig tillid til ledelsen og administrationen i NPO'erne, og NPO-sektoren bør enten være undergivet et tilsyn eller et løbende overblik. Endvidere bør medlemsstaterne sørge for, at der er et effektivt samarbejde, nationalt og internationalt, og den fornødne efterforskningsmæssige ekspertise og kapacitet, hvis der er en rimelig mistanke om finansiering af terrorisme.

Den fortolkende note indebærer ikke nogen ændringer af selve rekommandationen, som dansk lovgivning efter regeringens opfattelse lever op til. Når regeringen modtager de endelige konklusioner vedrørende den igangværende internationale evaluering af Danmarks overholdelse af FATF's rekommandationer, vil der som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 286 blive foretaget

en nærmere analyse af, om det på baggrund af den forklarende note vil være hensigtsmæssigt at justere lovgivningen på enkelte punkter.